

FAKTA

Sådan undgår du væggelus i boligen

Antallet af tilfælde med væggelus i de danske hjem har været stigende. Væggelus lever af at suge blod og forårsager derfor ubehagelige reaktioner hos mennesker. Læs om væggelus, og hvordan du bekæmper dem.

Ajournført d. 21. marts 2019

Tine R. Sode, fagekspert

+ Line Jensen, journalist

Bid fra væggelus kan forårsage kraftig svie og kløe hos mennesker. Foto: Jiří Humpolíček

Hvad er væggelus?

En væggelus lever af blod. Den foretrækker at suge blod på mennesker, men kan også suge på dyr som fx kaniner, rotter, mus og fugle.

Væggelus er lysebrune til mørkt rødbrune dyr. De har seks ben, er vingeløse og bliver 5-7 mm lange. Kroppen er meget flad, medmindre den har drukket blod for nylig. Det tager en væggelus 5-10 minutter at fylde sig med blod. En voksen hun tager omtrent sin egen vægt i blod svarende til cirka 8 mg. Nymferne (ungerne) kan tage op til 4-5 gange deres egen vægt, men er til gengæld meget mindre end en voksen hun.

Væggelusen gemmer sig om dagen i revner og sprækker og kommer først frem om aftenen og natten for at spise. Den finder sin vært ved hjælp af forskellige duftstoffer og den kuldioxid, en sovende vært ånder ud. Når den er omkring en meter fra værten, eller offeret, kan den mærke kropsvarmen, som leder den på vej.

Gemmestedet er også der, hvor hunnen lægger sine æg, 4-5 om dagen, hvilket under ideelle forhold kan blive til 200 æg for én hun. Dog er forholdene sjældent ideelle, og antallet af nye væggelus en hun producerer, er derfor langt mindre i virkeligheden.

Når æggene klækkes, kommer nymferne ud. De ligner miniudgaver af de voksne dyr – til at begynde med kun 1 mm lange og derfor svære at få øje på. De lever også af blod og vokser igennem fem nymfestadier. De bliver voksne på 1-2 måneder, hvis det er varmt nok og samtidig adgang til et måltid blod i hvert af de fem stadier.

Temperaturen er vigtig for hvor hurtigt, væggelus udvikler sig. Er temperaturen under 13°C, udvikler de sig slet ikke. Over 13 °C og op til 30°C går det hurtigere og hurtigere, jo tættere på de 30. Over 30°C går det igen langsommere og ved 45 °C dør væggelus næsten øjeblikkeligt.

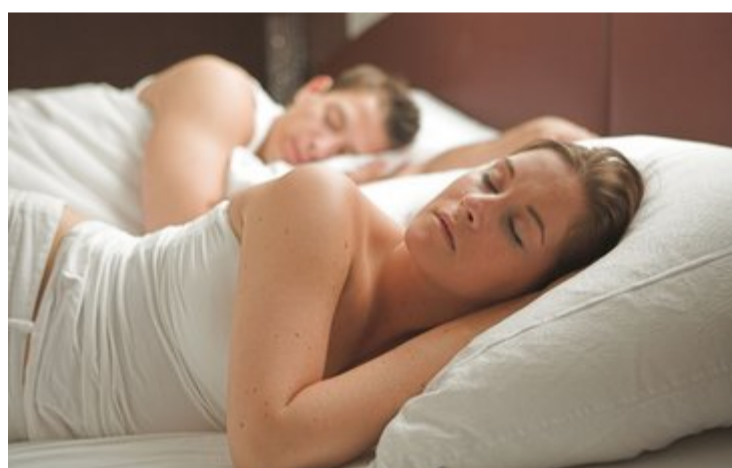
De voksne væggelus kan overleve meget længe uden blod, op til et år ved kølig temperaur på op til 13 °C og ca. 2 måneder ved stuetemperatur. I så fald er det udtørring, der i sidste ende slår dem ihjel. Væggelus overlever altså længst i kølige og fugtige omgivelser, medens meget varme og tørre omgivelser tager livet af dem.

Det er klimaet på selve væggelusens skjulested, der gælder. Så selvom der er varmt og tørt i boligen, kan der sagtens være køligt og fugtigt i en skjult sprække, eller fx i en kuffert som opbevares i kælderen.

Hvilke gener giver væggelus, og hvor kommer de fra?

Mens du sover, kravler væggelusene op i sengen og angriber de tilgængelige, utildækkede dele på kroppen, bl.a. hænder, arme, hals og fødder. Blandt mennesker reagerer ca. 10 procent ikke på væggelusebid, men 90 procent reagerer med kraftig kløe og med rødmen og hævelse omkring stikstedet. Så vidt man ved, spiller væggelus ikke nogen rolle som smittespredere.h

LÆS OGSÅ: [Møl i tøj og møbler - sådan slipper du af med dem](#)

Væggelus kommer frem om natten for at suge blod.
Arkivfoto.

Væggelusen var næsten forsvundet herhjemme i tresserne og halvfjerdserne, men siden midten af halvfemserne er problemet vokset støt. Væggelusene bringes ofte med hjem via tøj, bagage og møbler i forbindelse med rejser, flytninger og hjembringelse af ”loppefund”.

Det har vist sig, at der rundt om i verden er opstået resistens, dvs. væggelus, der er modstandsdygtige over for bekæmpelsesmidler. Dette er også tilfældet

mange steder i Danmark. Den øgede rejseaktivitet og spredningen af modstandsdygtighed er årsagen til at problemet med væggelus igen vokser.

De sidste par års nedlukning pga Corona har gjort at antallet er faldet lidt igen.

Hvad gør du, hvis du opdager væggelus?

Uanset om du bor i lejlighed eller hus, er det vigtigt at begynde bekæmpelsen af væggelus lige så snart de er blevet opdaget. Undersøgelser har vist at væggelus sagtens kan vandre rundt i en ejendom, og derfor gælder det om at begrænse spredningen hurtigst muligt.

Hvis du bor i lejelejlighed, har du pligt til at melde forekomsten af væggelus til din udlejer. Det er herefter udlejers ansvar at bekæmpe dem.

Hvordan bekæmper du væggelus?

Tidligere havde man mere effektive midler mod væggelus, hvilket gjorde det muligt selv at bekæmpe af dem. Den stigende modstandsdygtighed over for de aktive stoffer der er tilbage til at bekæmpe dem med har betvdet at du i de fleste tilfælde vil være bedst tient med at tilkalde en professionel

skadedyrsbekæmper. Det skyldes, at det kan være svært at finde væggelusenes gemmesteder, hvis man ikke har et detaljeret kendskab til deres levevis.

Væggelusene gemmer sig typisk:

I senge og madrasser – og i nærheden af dem.

Bag skabe og billeder.

Bag paneler, lister eller løst tapet.

Ved gennemføringer af rør og kabler.

Ved gemmestederne kan du i nogle tilfælde finde små sorte ekskrementpletter, tomme huder og rester af æg, også selvom gemmestedet ikke længere er beboet. Det er ikke unormalt at finde små blodpletter på sit sengetøj efter angreb af de små blodsugere.

Væggelusenes tilholdssteder og de områder, de passerer, skal behandles med sprøjtevæske eller insektpudder beregnet til brug mod krybende og kravlende insekter.

LÆS OGSÅ: [Insekter i hjemmet](#)

Det skal du gøre før bekæmpelsen af væggelus

Inden bekæmpelsen skal du rydde grundigt op og støvsuge, således at bekæmperen kan komme til. Du kan også rykke lidt rundt på møbler og inventar for at gøre det nemmere at komme til. Lad være med at flytte ting til andre rum, og dermed få spredt væggelusene. Brug støvsugeren flittigt, men husk at støvsugerposen skal i en tæt lukket plasticpose og smides ud umiddelbart efter brug.

En tur i fryseren er en effektiv måde at dræbe væggelus i tøj, lagener osv. på. Foto: Bigstockphoto

I svære tilfælde kan det være nødvendigt at fryse eller varmebehandle madrasser og andre møbler. Skal noget smides ud så sørg for at pakke det i tæt plastik inden de bliver båret ud, så væggelusene ikke bliver spredt.

Kan du forebygge væggelus efter rejsen?

Som udgangspunkt er det vigtigt at vide at følgende tager livet af væggelus: Tøj kan komme en tur i vaskemaskinen ved 60 °C. Brug af tørretumbler er en anden mulighed idet alle stadier af væggelus dør ved et par timers ophold ved 50 °C. Et ophold i fryseren ved -18 til -20°C er også effektivt, hvis tingene bliver helt frosset grundigt igennem – se nedenfor.

Hvis du har den mindste mistanke om, at du har overnattet et sted med væggelus, er det en god idé at gennemgå al bagagen straks ved hjemkomsten. Gør det udendørs. Tøjet skal direkte i vaskemaskinen eller i en tørretumbler eller en tur i fryseren.

Tasker og kufferter kan evt. sprøjtes med et insektmiddel mod krybende og kravlende insekter, men der kan være dyr der overlever på grund af resistens, så hvis det er muligt at fryse genstandene er det at foretrække.

Når du fryser genstande, skal du være opmærksom på, at det skal gøres rigtigt. Tingene du vil fryse må ikke være klemt sammen, men skal være løst pakket. Materialet skal være løftet fri af fryserens bund. Væggelus dør efter et par døgn ved -20 °C medens det kan tage længere tid (3-4 dage), hvis fryseren er knap så kold eller genstandene er store og kompakte. Det væsentlige er at kulden kan trænge helt ind i genstandens midte.

Uættige net iu i genstandens iuuue.

Der findes forskellige typer transporterbare varmeovne på markedet, som du kan varmebehandle dine ting i. De findes både i store udgaver, der ligner telte, hvori du kan varmebehandle dine møbler samt i mindre udgaver, som kan bruges til varmebehandling af din kuffert, når du kommer hjem fra ferie. De fungerer ved, at du placerer de genstande, der er inficeret eller under mistanke for inficering af væggelus, i varmeovnen, som så varmer dem helt igennem til 50-55 grader. 🏠

LÆS OGSÅ: [Hvordan slipper du af med bananfluer?](#)

Kilder, henvisninger og metode

Fakta: I en fakta-artikel går vi ekstra i dybden med et emne, så du kan læse al vores viden om emnet ét sted. Indholdet er uvildigt og bygger på dokumenteret viden. Indholdet bliver løbende ajourført, så gældende viden og regler er medregnet.

Alle bidragsydere:

Tine R. Sode, fagekspert

Line Jensen, journalist

Kilder:

[Statens Skadedyrlaboratorium](#)

[Skadedyr-ID](#)

[Karl-Martin Vagn Jensen](#)

Henvisninger:

[Læs mere om væggelus og andre skadedyr i hjemmet på Pestium](#)

[Rentokil Skadedyrskontrol](#)

[Skadedyrseksperter](#)

Aktuelt på forsiden

VIS RESTEN AF FORSIDEN